

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz kordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok elsz.: Előfizetések és hirdetések
 száadására nem vállalkozik. Kiadóhivatalhoz intézendők.

A császártalálkozás döntése a béke ügyében és a lengyel kérdésben.

Budapest, augusztus 19. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A legutóbbi császártalálkozásról a „Magyarország” munkatársát a külügyminiszteriumban a következőképp informálták:

— A találkozáson az idő rövidsége miatt nem kerülhetett sor a részletkérdések megbeszélésére. Megvitatták ott az általános politikai jövő alapelveit, elsősorban a béke kérdését.

— Minden felmerült békeajánlatot — mondották a külügyminiszteriumban — gondosan fontolóra vesszünk s minden alkalmat, mely a béke útját egyengeti — megragadunk.

A lengyel kérdésben kiemelték, hogy a döntésben az első szerep magukat a lengyeleket illeti, rájuk van bízva, hogy kit válasszanak királlyá, de a lengyeleknek királyválasztó jogukat úgy kell gyakorolniok, hogy az a monarchia és Németország érdekeivel ne kerüljön ellentétbe. A király személyének meghatározásába mi nem avatkozunk bele.

Szent István napján.

Mikor csöstől szakadt a baj és megpróbáltatás a magyarságra, mikor úgy látszott, hogy hangtalan elmulás lesz a magyar nemzet sorsa, azok szívéből, kik nemcsak hazafiaskodni, de imádkozni is szoktak és tudtak, szomorú sóhajtás fakadt fel: Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga, hol vagy István király!? Egy egész nemzet valóságos áhítata vibrál ebben a könyörgésben, áhítata mostani szegény magyarok nagy őseinek, kik biztak ugyan a magyar kar erejében, de még inkább biztak a mennyei segítségben, kik — épen azért, mert nem csak magukban biztak — még akkor is tudtak hinni jobb jövőben, mikor minden jel összefogott, hogy ezt a hitet megint gassa bennük.

Azt mondotta egy valaki: valahányszor a Vörös Kereszt-Egylet jelenyét látom, mindig a magyar nemzet sorsa jut eszembe, az a szenvedésekkel telirakott ezer esztendő, veres kereszt fehér alapon. Ez az. Ha végig-gondoljuk azt a tengernyi szenvedést, mely ötödik éve viharzik végig felettünk, beh könnyen készen vagyunk a szentenciával: veres kereszt fehér alapon, beh könnyen el tudjuk magunkkal hitetni, hogy mi ártatlanok vagyunk, hiba nélküli bárányok, csak a sors kegyetlen s anélkül, hogy a magunk megjavításán csak egy cseppet is fáradszunk, mi is csak könnyen felfohászunk, hol vagy István király!? Pedig nem elég csak szent Istvántól kérdeznünk, hogy hol vagy? segíts rajtunk; ha a bajok forrására akarunk rábukkanni, magunktól is megkérdez-

hetjük bátran: hát mi hol vagyunk szent Istvántól?

Más is úgy tanulta, úgy tanultuk mi is a historiában, hogy szent Istvánnak az egyik különös érdeme éles látása, hogy felismerte, hogy nem elég az, ha országában csak egy maga lesz kereszténnyé, de kereszténnyé kell tennie népét is, ha maradandó akar lenni a keresztény Európában. És mert meg volt győződve a maga igazáról, tervét tüzőn-vizen keresztülhajtotta. Ez az éleslátás, ez az elszánt akarat és tennikészség, mintha ez hiányzanék mai napság.

A magyar ember senkire sem tekint oly lenézéssel, mint a drótos tóra: tót az istenadta. Pedig nincs oka, hogy lenézzék a tótot, hiszen nincsen minálunk nagyobb drótozó a földkerekségen. Építünk hatalmas feyházakat s dicsekszünk vele, hogy mily humánusak vagyunk még a gonosztevőkkel szemben is, ahelyett, hogy több templom és iskola építésével odaiparkodnánk, hogy minél kevesebb feyházra legyen szükség. Emelünk nagyszerű gyermekmenhelyeket, teleültetjük virággal, fával, hogy otthonra leljenek a talált gyermekek, ahelyett, hogy keményen küzdve az erkölcstelenség ellen, az erkölcsök jobba, finomabbá tételével arra törekednénk, hogy minél kevesebb legyen a talált gyermekek száma; handabandázunk és hordószámra fogyasztjuk a tintát, hogy így nincs lakás, úgy lakáshivatal, rendelet, paragrafus, ahelyett, hogy ajtót mutatnánk a wisnizi csodarabbiknak és egyéb nyakunkon élő idegeneknek,

akik eleszik a hadiárvák előtt a kenyert s megdrágítják számunkra a ruhát. Egyszóval drótozás az egész vonalon látjuk a bajt, tudnánk rajta segíteni is de nincs bátorság, gyávák vagyunk hozzá, hogy a baj gyökerére tegyük a fejszét.

Nemrégiben felhívással fordult a miniszterelnök belügyminiszter a papsághoz, hogy küzdjön a lakosság körében grasszáló erkölcsi s más bajok ellen.

Mikor ezt olvastuk, az jutott eszünkbe, hogy bezárjuk az ajtót a tolvaj előtt, de kiadjuk neki a kulcsot.

Hasztalan a papság akármilyen munkája, ha Pestről nap-nap után a legperverzabb iratok rontják a fiatalságot s mételyeznek az erkölcsöket; ki prédikálhatják a tüdejüket, mindhiába, ha egyes könyvesboltok kirakatából ilyen címek vigyorognak felénk: A rossz apáca, meg egyebek. Menjen el a rendőrség s nézze meg egyik könyvesbolt kirakatában látható Szerelem pokla c. könyv címlapját s ha az ilyen könyv kirakásában nem lát szemérem elleni vétséget, bátran indulhat országos körutra maga mutogatására.

Az olcsó könyvek, vagy tudom is én milyen ponyvavállalat két kiadványát elkobozta az ügyészség, most nihilista és anarchista üzelmek tárgyalásával foglalkoztak, de azok a könyvek, melyek tartalmuknál fogva preparálják a lelket a nihilista és anarchista elvek elfogadására, szabad terjeszkedésre menlevelet kaptak, azoknak szabad a vásár. E jelenségek láttára szinte hajlandó azt kérdezni az ember: nem látják a bajok okát, vagy szenvedélyes toldozók-foldozók.

Ma az egész országban szünetel a

munka s ujságok, szónokok kegyeletes szavakkal gondolnak Szent Istvánra s adóznak nagyságának. Folyik a szó, folyik a tinta, elkeseregjük egymásnak a magunk bánatát és várjuk csak vár-

juk azt a valakit, azaz, hogy nem várunk senkit, hiszen apathikusan nézünk, hogy indul romlásnak a hajdan erős magyar...

Kovács Sándor.

Háborus bigámia és egy rejtélyes ügyvéd.

Valóságos színpad az esküdtszéki terem, a főszereplő *Molnár József* kútfuró mester fufangosan védekezik, patetikusan szaval, hamisan érvel, de a két elbolondított asszony sirása, álgálása, szavalása becsületére válnék bármely drámai hősnőnek is.

Molnár József bigámiát követett el, öntudatosan, ravaszul kieszelve. Hiába nagy tisztességtudása, komolysága, lélekjelenléte, bizony az úgy történt, hogy 1894-ben feleségévé tette *Noficer Máriát*, akitől 8 gyermeke született s mikor az asszony megvénült, a gyerekek tönkretették testi épségét, itt, Nagyváradon, ahol mint őrmester szolgált, megszedített egy hadi özvegy asszonyt, *Sárdy Istvánnét* s azt is elvette.

Azután is megmegejtette első feleségét is, de aztán ezt értesítették az esetről. Az első asszony fel is említette férjének, milyen hírt kapott Nagyváradról, de férje letagadta második házasságát, azt mondta, hogy egy másik *Molnár Józsefről* van szó. Felesége elküldte leányát, nézze meg, hogy áll az eset. A leány aztán feljelentette apját, a katonai rendőrségen, amely azonnal átette a polgári bírósághoz az ügyet, mert *Molnár* már nem katona.

Szóllósy Gyula elnök kérdésére elmondja *Molnár József*, akit mind a két felesége sirva üdvözl, hogy ötven éves, kútfuró, feleségével boldogul élt, de ez sógorával megakart csalni, meg nem tiltakozott az ellen, hogy a leánya rossz utra tért s különben is kimaradozott. Ő 1914-ben katonának állt be s 1916-ban Biharpuspökibe jött, itt ismerkedett meg *Veres Jolánnal*, akinél lakott és kosztolt. Akkor találkozott egy veres zsidó ügyvéddel, *Wolff József* dral, aki vállalkozott rá, hogy őt elválasztja a feleségétől 8 nap alatt. Meg is tette s ekkor ő elvette feleségül *Veres Jolánt*. Nem mondta meg neki, hogy felesége volt, csak azt, hogy elvált ember. Az ügyvédnek háromszáz koronát fizetett.

— Becsapta maga a második asszonyt.

Veres Jolán, hadiözvegy, kijelenti, hogy nem tudta, hogy felesége van *Molnárnak*. — Csak polgárilag esküdtek, paphoz nem mentek, ettől huzódott *Molnár*, aki katona volt.

— Most mi lesz?

— Finom jó ember volt *Molnár*, a pénzt mind ideadta, jól bánt velem, és gyermekeimmel, van kettő, ha a törvény nekem ítelné — — —

— Tudja jól, hogy míg az első kötés érvényes, addig maga nem lehet a felesége.

Noficer Mária, az első feleség: Boldog voltam vele, nagyon szerettem, 8 gyermekem volt tőle, jól bánt velem, nem volt iszákos, a pénzt mind ide adta, nem mulatott. Egyszer levélben értesítettek, hogy a zsidó, ez volt férjem neve, egy nőnek udvarol. A férjem azt mondta, hogy ne legyek féltékeny.

De jött egy katona, elmondta, hogy a férjem elvált tőlem s megjelent egy veres zsidó, aki azt mondta, hogy ő *Wolff József* dr, Budapestben lakik a *József köruton*, ő választott el minket s én fizessek neki az én részemért 400 koronát. A leányom erre *Püspökibe* ment, ott azt mondta neki a férjem, hogy ő elvált, semmi közünk hozzá. Én erre irtam annak a nőnek, hogy kergesse ki az uramat aki 23 éve hitestársam, el is mentem hozzá, ő erre azt felelte, hogy tisztességes asszony s nem tesz olyant, ami nem helyes.

Én: Imádom az uramat, nem válok el tőle.

Ő: Több jogom van hozzá, maga már megöregedett.

Én: Akkor mehetek tovább. Kész vagyok érte meghalni. Annak van e előnye, aki 24 éve kitartott mellette, vagy annak, akit most vett el:

Elnök (szomorúan): Ezt ne fessegessük. Maga szépen, igen nemesen nyilatkozik a férjéről, ő magáról azonban rettenetes dolgokat mond. Hogy meg akarta csalni, rosszul járt, kint éjszakázott, elhanyagolta a gyerekeit.

Noficer Mária: Nyolc élő gyermekemet hozom ide bizonyítékul, hogy nem igaz. Ez az ember elvesztette az eszét, vagy mi történt vele. Hiszen mikor elvette ezt a nőt, még azután is meglátogattam, hazajött s mikor mutattam neki a leveleket, azt mondta, hogy ő ártatlan. Ez meg van rontva.

Vádlott (patetikusan): Öreg volt királyunk képe előtt hitemre mondom, hogy én ezt az asszonyt —

Elnök: Ne szavaljon.

Noficer Mária: A sógorával összebeszéltek, az levelet irt neki, hogy én meg akarom csalni vele. Borzasztó, mi történt az urammal.

Most a két nőt szembesítik a vádlottal, aki mögött szuronyos őr ül.

Első feleség: Kérek, most választanod kell.

Második feleség: Hát ez nem mehet így kérlek, neked kell választanod.

Vádlott: Ha kimegyek —

Elnök: No, először idebent kell még elintézni ezt a kis ügyet, mielőtt hazamenne.

Stiller Ernő dr királyi ügyész világosan megindokolja a vádat.

Stokker József dr védő felmentést kér, mert a vádlott jóhiszeműen hihihette, hogy el van választva.

A bíróság előbb megállapítja, hogy amikor a kihágást elkövette a vádlott, katona volt-e s azután hoz ítéletet.

Védő: Vádlott szabadlábba helyezését kéri.

Első feleség: Kérem szabadonbocsátását.

Második feleség: Kérem én is, tessék szabadon bocsátani. Nem bánom, adják vissza az első feleségének és a gyerekeinek.

A bíróság nem helyezte szabadlábba a vádlottat, mert már egyszer megszökött a fogházból.

* Változások a városi könyvtárnál.

Békéssy János segédkönyvtárnok a városi könyvtárnál állásáról lemondott. *Rimler Károly* polgármester *Békéssy János* helyére, tekintettel a megszorodott munkára, két munkaeót nevezett ki: *Soós András* okl. tanítót és *Solder Vilma*t.

Bacillustelepek a városban.

A főmérnök beadványa.

A háboru folytán sok dologra nem fordíthatunk olyan figyelmet, amit az megérdemelne. Sőt ami a legfontosabb, még közegészségi tekintetben sem tehetjük meg azt, amit kellene.

Nincs azonban a háboruval sem indokolva, hogy akár testületek, akár egyesek könnyelműsége folytán túrjuk, hogy a veszedelem a város polgárainak a nyakába szakadjon s a veszedelem leküzdése a városnak óriási pénzét eméssze fel.

Kőszeghy József városi főmérnök egy beadványában most könnyen végzetessé válható veszedelmekre hívja fel a tanács figyelmét s gyors intézkedést kíván.

A főgimnázium és jogakadémia katonai kórháznál az udvarból kiszott fertőzött földet s a szalmazsákokból kikerülő törmelék szalmát az utcára hányták s a fertőzött anyag a környéket inficiálja.

A város tanácsa a katonai parancsnokságot kérje fel, hogy ezen fertőzött anyagokat vagy az udvarban raktározzák, vagy azonnal szállítsák el, mert a közegészségügy a jelenlegi eljárással veszélyeztetve van. A főmérnök tudomása szerint az egyik közelben lakó táblalabíró családjában paratifusz eset fordult elő, éppen a fentebb panaszolt körülmény fenforgása idején.

Orvoslást kér továbbá a főmérnök azzal szemben, hogy a csendőrszolgálatban elhelyezett kórházból, állítólag egy őrmester rendelkezésére, a betegek szalmazsákjából elhasznált szalmatöredéket a Pece árapasztó csatornába öntötték nagy mennyiségben. Ez a szalmatöredék esetleges áradásnál a medret eltölti, a víz lefolyását akadályozza, gátszakadást vagy olyan vízduzzadást okoz, ami a városnak nagy kárt okozhat, amellett, hogy inficiálja a levegőt és a vizet, ami járványt idézhet elő.

Olyirányu intézkedést kér, hogy akik a szalmatöredékhalmazt odahordták, azt azonnal hordják el onnan megfelelő helyre, vagy semmisítsék meg.

Végül még azt panaszolja a főmérnök, hogy az árapasztóban katonák lovakat, sertéseket legeltetnek s ezáltal a partokat rongálják és sok kárt okoznak a városnak.

A katonaságnak is érdeke, hogy a fertőző betegségek ne lépjenek fel s a járványok egyes alantas közegek könnyelmű eljárása folytán ne idéztesse elő s éppen mert tujuk, hogy a katonai hatóságok nem helyeslik ezeket a könnyelmű eljárásokat, — hisszük, hogy a polgármester megkeresésére a katonai parancsnokságok azonnal segítenek a főmérnök által felsorolt bajokon s intézkednek, hogy hasonló esetek a jövőben ne forduljanak elő.

Haltenberger Vilmos

keimefestő és vegytisztító gyáranak második számú felvételi üzlete, Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.

Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

Az entente előkészíti a téli háborút.

Berlin, augusztus 19. Genfből jelentik: A jövő hétre egybehívott versaillesi konferencián három ülést fognak tartani. Hír szerint a téli háború előkészítésével összefüggésben levő kérdésekről fognak dönteni. Gazdasági ügyekről szintén nagyjelentőségű megbeszélések fognak folyni, melyek az ententenak a semleges államokhoz való viszonyát fogják szabályozni. A Humanité és a többi szocialista újság a legnagyobb megdöbbenéssel kommentálja a téli hadjáratra való előkészületeket. A francia szocialistáknak sohasem volt olyan erőteljes az a követelése, hogy üljön össze a nemzetközi konferencia a német, magyar és osztrák szocialisták bevonásával, mint most. A szocialisták vezetői békekövetelésüket a lakosság széles rétegei kívánságának megfelelően most energikusabban fogják hangoztatni.

A szovjet a munkásokhoz és parasztokhoz.

Budapest, aug. 19. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Az oroszországi sovjet kormány felhívást bocsátott ki, melyben felszólítja a munkásokat és parasztokat, hogy álljon fegyverbe és védje meg a forradalom vívmányait. A sovjet a fegyvergyárak munkásait külön felhívásban arra kéri, hogy a nagy cél érdekében a fegyvergyárak termelését fokozzák.

Megtorpedóztak egy francia cirkálót.

Páris, augusztus 19. A Dupetit Thoyers régi cirkálót, amely az amerikai tengerészetben az Atlanti oceánon való hajózás védelmében vett részt, e hó 17 én egy buvárhajó elsüllyesztette. A hajótöröttet amerikai rombolók vették fel. Tizenhárom ember eltűnt.

Az ukrán miniszterelnök tanácskozásai Berlinben.

Budapest, augusztus 19. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Lysohub ukrán miniszterelnök ma Berlinbe érkezett és Lokalanzeiger tudósítója előtt kijelentette, hogy tanácskozni jött az ukrán béke ratifikálásával kapcsolatos határkérdések ügyében és az Oroszországgal kötendő béke feltételéről. Szerinte nincs kizárva annak le-

hetősége, hogy Ukrania teljes érdekeinek megvédése mellett véd- és dacsövetséget köt Oroszországgal. Az ukrán termést a miniszterelnök a közepesnél jobbnak mondta s annak a reményének adott kifejezést, hogy az idén 100 millió pud gabona felesleg fog rendelkezésre állani.

A Bajkál tónál harcoló csehek letették a fegyvert.

Budapest, augusztus 16. (Saját tudósítónktól.) Stokholmból jelentik: A Bajkál-tó környékén harcoló cseh-szláv csapatok erős sovjet csapatokkal talál-
ták szemben magukat s letették a fegyvert a bolsevikiek előtt.

Amerikának a békét illetőleg szabad keze van.

Budapest, augusztus 19. (Saját tudósítónktól.) Newyorkból jelentik: Lansing államtitkár a kongresszus legutóbbi ülésén kijelentette, hogy Amerikának a béke kérdésében szabad keze van. Az Egyesült Államok kormánya a békefeltételekre vonatkozólag szövetségeseivel semmiféle megállapodást nem kötött s ilyen megállapodás létesítése a jövőben sincs szándékában.

A szibériai csehek sürgős segítséget kérnek.

Budapest, augusztus 19. (Saját tudósítónktól.) A Reuter-ügynökség jelentik: A cseh főparancsnok a szövetségeseik képviselőinek egy emlékiratban tudomására hozza, hogy a legnagyobb mértékben szükséges a sürgős segítség, hogy lehetővé tegyék az Irkutz felé való előnyomulást. Ha a szövetségeseik haderői hat hét alatt nem érik el Irkutzot, akkor az egyet jelentene az összes szibériai csehszlávok elvesztésével és Oroszországnak a németek kénye-kedvének való teljes kiszolgáltatásával.

Német csapatokat várnak Pétervárott.

Budapest, augusztus 19. (Saját tudósítónktól.) Stokholmból jelentik: Pétervári jelentés szerint az ottani semleges körökbe az a hír érkezett, hogy a németek meg akarják szállni a Pétervár—Zvickau vasutvonalat, hogy azt bázisnak használják fel a Murman-part felől előnyomuló angolok ellen. Holnapra várják a német csapatok érkezését.

Visszavert ellenséges támadások.

Berlin, aug. 19. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadcsoportja. Bailleutól délnyugatra Kotoron és Norrie között a legerősebb tüzelés után angol támadások következtek, a melyeket a legelső harcvonalunkban visszavertünk. A Lystól két oldalt az ellenség élénk felderítő tevékenységet fejtett ki. Az Ancretól északra helyi harcokban vonalainkat előretoltuk és foglyokat ejtettünk.

Böhm vezérezredes hadcsoportja. —

Az Ancre és az Oise között kora reggel heves tüzharc. Az ellenség többször erős részleges támadásokban tört előre. A Sommetól délre ausztráliai csapatok támadásai Harleville ellen meghiusult. Rovotól északnyugatra egy támadásunk sikerrel járt. A franciák támadásait az Aliens és a Rovo két oldalán mindenütt visszavertük, még pedig részben ellentámadással. Több páncélos kocsit szétlőttünk, egyeseket pedig kézigránatokkal tettünk harc képtelenné. Hasonlóképpen összeomlottak az Avretól délre többször megisméltelt rohamai. Az ellenség benyomult Bouvriaynes nyugati részébe. Ott harcoló csapatainkat visszavontuk a falu keleti szegélyére. Lassenyól északnyugatra visszavertünk ellenséges részleges támadásokat és többször megisméltelt előretöréseket. A többi támadási készleteket tüzelésünk tartotta lekötve. Az Qise és az Aisne között korán délután erős tüzéségi harc kezdődött. Estefelé az ellenség a Loppusch tüzfokozás után Charlespont á Nouvrontól délkeletre lévő terület között támadott. Legelől lévő csapataink több erős elkeseredett viaskodásban feltartóztatták az ellenség rohamait, amely mindenütt harci állásaink előtt összeomlottak.

A német trónörökös hadcsoportja. — A Vesle mentén Braisnoztól két oldalt feléledő tüzharc mellett kisebb gyalogsági csatározások.

Ludendorff, első lőszállásmester.

Visszautasított olasz felderítő kísérletek.

Budapest, aug. 19. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

A Piave mellett olasz felderítő kísérleteket visszautasítottunk.

A vezérkar főnöke.

A cseh-tótokat Amerika is elismeri.

Budapest, augusztus 19. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: A Corriera della Sera szerint a cseh-tótokat legközelebb Amerika is elfogja ismerni Anglia szövetségeseinek. — Az olasz sajtó végtelen örömmel fogadta a cseh-tótoknak Anglia által történt elismerését, mert szerintük ezáltal az osztrák-magyar monarchia széthullása megpecsételődött.

Ezer szereplő a tűzérnap Honfoglalásában.

Árpád: Kozma János dr, Árpád felesége: Malatinszky Babszi. Nagy énekkar, Oláh Gábor írja a szöveget, Kacsóh Pongrác a zenét. Felvonulás. A falu népe is résztvesz.

A tűzérnap-előkészítő bizottságának ülésén Zenk Alajos kapitány, a 34. tüzérezred parancsnoka elnökölt. Németül terjesztette elő az ünnepély programjára vonatkozó javaslatait.

Eszerint a tűzérnap szeptember 15-ike, és hosszunap után lesz, két hétköznapon, vagy szombaton, vasárnap, esetleg csak vasárnap vagy egy hétköznap. Mivel a Szent László teret nem lehet elzárni teljesen, e célra a Rhédey kertet tartják fenn.

Az ünnepély védnökei lesznek: Széchenyi Miklós gróf, megyés püspök, Radu Demeter dr. g. kath. püspök, Karácsonyi János dr. c. püspök, Lányi József dr. c. püspök, Ciorogariu Vazul g. kath. vikárius, Hass Rudolf gyalogsági tábornok, temesvári hadtestparancsnok, Friedbergi Salomon Ernő, altábornagy, álmásparancsnok; védnökök: a nőegyletek elnököi s Malatinszky Lajosné. A rendezőbizottság elnöke: Zenk Alajos tűzérkapitány, pótüteg parancsnok.

A Honalapítás, Feszty Árpád történeti képének megelevenítése nagy művészi látványosságnak ígérkezik. Árpádot Kozma János dr. főhadnagy, a katonai rendőrség daliás természetű parancsnoka személyesíti. Sudár alakja, átható tűzi szemei, fejedelmi nyugalma elsőrangú alakítással fogják tenni Árpád alakját, míg Árpád feleségét a rendezőség szeretné a főispán bájos leányára, Malatinszky Babszi bizni. Hirnökök vonulnak el Árpád feleségének ökörszekere előtt, amelyen a tarzsók feleségei és leányaitól környezve ül a fejedelelnő. Árpád beszédet tart, utána

énekkar

következik, csodás megelevenítése az ősmagyar daloknak és szokásoknak. Az énekkart kíségeti a színház és a székesegyház kórusa. Az erre vonatkozó programot Kertész Ferenc dr. főhadnagy, a rendező bizottság ötletes tagja dolgozta ki. Megkérte Oláh Gábort, az ismert költőt s ez ősmagyar lelkű költeményt írt ez alkalomra, amelyet Kertész dr. felkérésére Kacsóh Pongrác, a nagyhirű zeneszerző látott el zenével. A szükséges ruhákat a magyar királyi Operaház, a debreceni és nagyváradai színházak kölcsönzik.

A nagyszerű ünnepélyt felvonulás előzi meg. A résztvevők jelmezekben a honvédhadapródiskola előtt gyülekeznek s a jól elzárt Rhédeykerthöz vonulnak, ahol a nagyszabású program lezajlik. A sátrakban a régi ócskaságok mellőzéseivel új szórakozásokkal a közönség.

A vármegye alispánja körlevélben fogja a főszofigabirák útján felhívni a községeket, hogy a falukat figyelmeztessék, küldjenek küldöttségeket az ünnepélyen való részvételre és pedig a Honfoglalás-ban való statisztálásra. Így mintegy 1000 szereplője lesz a nevezetes és művészi szenzációkban páratlan tűzérnapnak.

Az ünnepély napját véglegesen szeptem-

ber hó 22-ben állapították meg, melyen a közönség szórakoztatásáról minden tekintetben a legpazarabban gondoskodnak. Fel lesznek állítva pezsgő és virág, cukrászda, bor és sör-, hidegfelvágott és gulyás-, két juxsorsoló, (melyben élő baromfiak és malacok lesznek kisorsolva), konfetti és sajtósátrakkal, melyekbe egy-egy tisztet a közreműködő hölgyek segítségére beosztanak.

Az ünnepélyt követő hétfőn a rendezőbizottság a szereplő hölgyek tiszteletére táncmulatságot rendez.

Eredménytelen az új francia offenzíva.

A vasárnapi hivatalos jelentés.

Nagy főhadiszállás, aug. 18.

Rupprecht rónörökös hadcsoportja: Gyalogsági harcok Bouquoytól délnyugatra és az Ancrétől északra.

Bochn vezérezredes hadcsoportja: Az ellenség tegnap folytatta támadásait az Avre mindkét oldalán. Tüzérségi és páncélos kocsik erős támogatásával kora reggel az Amiensből és Montdidierből Royeba vezető úton tört előre.

Páncélos kocsijait szétlőttük, vagy visszafordulásra kényszerítettük, gyalogságát pedig tüzeléssel és ellenlökéssel visszavertük.

Bouvraignes mellett és tőle délre, ahol az ellenség utólagos jelentés szerint hatszor támadott hiába, ismételten megfúszultak a támadások Estefelé a tüzérségi harc újból nagyon erőssé vált és kiterjedt a Chaulnestől északra és Poyontól délnyugatra lévő vidékre.

Chaulnestől északnyugatra az ellenséges támadások összpontosított tüzelésünkben csak helyenkint fejlődhettek ki, visszautasítottuk őket. Roye két oldalán Bouvraignes és Lassigny között többször erős támadásban tört előre az ellenség.

A támadások vonalaink előtt összeomlottak. Előterítési harcok Noyontól délnyugatra. Az Aisnetől északra heves tüzelés után részleges francia előretörések Nampoe és Neuviron között. Autrechestől északra az ellenség megvetette lábát első vonalainkban. Egyebütt azonban tüzeléssel és ellenlökéssel visszautasítottuk.

A német trónörökös hadcsoportja. A Vesle mellett sikeres gyalogsági harcok. — Braisne és Fismes között élénk tüzérségi tevékenység.

Albrecht württembergi herceg hadcsoportja. Sikeres előretörések az ellenséges árkokba Blamontnál. A Vogézekben a Favetszakadéknál Frapellesig előretört őrségeink ellenséges részleges támadások elől a kapott parancs szerint kitértek.

Ludendorff, első főszállásmester.

Ma alakul meg a Népszövetségi „Hangya” Fogyasztási Szövetkezet

A Kath. Népszövetség ismét bizonyosságát adja annak a gyakorlati érzéknek, mely a szövetség működését irányítja. Fogyasztási szövetkezetet alakít, még pedig olyan nagyarányú, a melynek pártját aligha fogják találni Magyarország vidéki városaiban.

A „Hangya” nagyváradai kirendeltsége és a Népszövetség vezetősége karöltve indították meg a mozgalmat, melyhez kezdetül fogva csatlakoztak a köztisztviselők is s így indult meg a hatalmas akció, melynek eredménye: hogy mintegy tízezer fogyasztót felölelő szövetkezet alakul meg Nagyváradon.

Az alakuló közgyűlés ma, Szent István napján d. u. 5 órakor lesz a Kath. Kör Szent László termében. A közgyűlés tárgysorozata a következő:

1. A szövetkezet céljának ismertetése.
2. Az alapszabályok megállapítása.
3. A szövetkezet megalakulásának kimondása.
4. Igazgatóság és felügyelő bizottság választása.

A közgyűlés iránti előrelátható nagy érdeklődésre való tekintettel a következőket közli a vezetőség:

A nagyterem fél 5 kor nyitvatik ki. A Népszövetség csoportvezetői szíveskedjenek előbb feljönni és a rendezői tisztet elvállalni. A jelenlévők névsorának könnyebb összeállíthatása végett szíveskedjék mindenki a meghívót elhozni és a bejáratnál átadni.

Felebbezés az ecetgyár ellen.

Fáj, hogy letörik az uzorát?

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága legutóbbi ülésén egy ecetgyár építését és berendezését határozta el, mintegy fél millió költséggel. Az ecetgyárat Várad-Velencén a Laporta malom telkén építenék fel s a költségszámítás szerint két év alatt az egész építkezés és berendezés költsége megtérülne a jövedelemből.

A közgyűlés ezen határozata ellen Markovits Hermann törvényhatósági bizottsági tag felebbezést adott be tegnap a belügyminiszterhez.

A felebbezés szerint az ecet olyan konjunkturális cikk, amelyért nem szabad 600 ezer koronát befektetni; békében 2—3 fillér egy liter ecet ára s ha a háború éveket tartana, csak így fizetné ki magát a nagy befektetés. Váratlan közeli béke súlyos veszteséget jelentene a városra. Különben is már most érezhető az ecet értékcsökkenése, ami szintén veszélyezteti a gyári vállalat prosperálását. Jelenleg is nagy ecetkészletek vannak az országban s Nagyváradon is négy ecetgyár van.

Sérelmes továbbá az is, hogy ecetelárusító helyeket is nyit a város, ahol kicsinyben árulja az ecetet.

Ezután a fellebbezés azt fejtegeti, hogy

nem lehet hivatása a városoknak, hogy mindent elvegyenek a kereskedelemtől.

Fellebbező kéri végül, hogy a belügyminiszter semmisítse meg a közgyűlés határozatát.

A fellebbezésre csak egy megjegyzésünk van. Ha olyan sok az ecet az országban s Nagyváradon, miért nem lehetett kapni Nagyváradon, míg a város nem mozgolódott, csak 8—10 koronás uzsoraáron? Miért nyúzták a közönséget azok a tisztelt árdrágitók, akiknél olyan nagy mennyiségben van az ecet? Miért árulták a 2—3 fokos rossz ecetet ilyen uzsoraáron, mikor a város a hasonlíthatatlanul sokkal jobb és erősebb ecetet is képes 4 koronáért adni, pedig már a városnak is szinte meg nem engedhető nagy haszna van még ilyen ár mellett is. Ezekről nem szól a fellebbező.

A tűzifa ára Nagyváradon.

Lapunk e hó 18. számában megjelent ama hirdetés folytán, hogy a helyi faárak maximálása a nagyváradai fakereskedők közt általános konsternációt keltett s hogy ezzel kapcsolatban az a veszély fenyeget, hogy a város lakosságának ellátására nem fog elegendő tűzifa rendelkezésre állani, illetékes helyen érdeklődtünk, vajon mily szempontok vezették a bizottságot a faáraknak panaszolt megállapításában.

Értesülésünk a következő:

A bizottság a fa árát tekintettel arra, hogy a helybeli kereskedők készletüket nem csak termelőktől, hanem esetleg közvetítő kereskedőktől szerzik be, a miniszteri rendeletben 10000 kg. ként megszabott két ár, közép arányosában 985 koronában állapította meg, amihez vasuti szállítás fejében (Barátka, Élesd, Mezőtelegd, Vaskoh, Tasádfő, Nyárló, Szilágynagyfalva állomások viszonylatainak középárányozását) 75 koronát, kiterjedésére sarangolásra 30 koronát, kövezetvámra 3 koronát, az országos faértékesítő hivatal járulékra 4 koronát, üzleti költségekre (alkalmazottak, telepbér stb.) 30 koronát, a vasuti szállítás közben beálló apadásra (lopásra) 54 koronát, a házhoz való szállításra 150 koronát, s végül kereskedői haszon címen, a rendelet 4. § értelmében, a fentiek összegének 10 százalékát, vagyis 133 koronát számított hozzá akkor, midőn 10000 kg.-os tételekben a fát ma is szélteben szállítják házhoz, 120 koronáért, továbbá amikor a tűzifa legnagyobb része Drágcséke, Tasádfő, Magyargyepes, Nyárló, Élesd, Mezőtelegd, Fugyivásárhely állomásokról kerül a városba, melyeknek díjtétele jóval alul marad az e címen megállapított 75 koronánál.

A sorozás.

Nincs semmi baj.

Az egyik: Olvastad ma a Közlönyben, hogy megint sorozás lesz? Ez rettenetes.

A másik: Hát mit félsz attól olyan nagyon?

Az egyik: Meguntam ezeket a szemléket és épen most vegyenek be, a mikor megint békéről beszélnek az emberek.

A másik: Figyelj ide. Én nem értem mitől reszketsz olyan nagyon. Két eshetőség van. Vagy

eset sorozás, vagy nem lesz sorozás. Ha nem lesz sorozás, nincs semmi baj. Ha lesz sorozás, megint két eshetőség van. Vagy bevesznek, vagy nem vesznek be. Ha nem vesznek be, nincs semmi baj. Ha bevesznek, megint két eshetőség van. Vagy frontszolgálatos leszel, vagy segédszolgálatos. Ha frontszolgálatos leszel, megint van két eshetőség. Vagy elvisznek a frontra, vagy nem. Ha nem visznek el, semmi baj. Ha elvisznek, megint két eshetőség. Vagy a harc vonalra kerül, vagy hadtápra. Ha a hadtápra visznek, akkor nincs semmi baj. Ha a harc vonalra kerül, megint van két eshetőség. Vagy a lövészárkba kerül, vagy a tartalékba. Ha a tartalékba jutsz, nincs semmi baj. Ha a lövészárkba kerül, megint van két eshetőség. Vagy van akkor támadás, vagy harci szünet van. Ha szünet van, nincs semmi baj. Ha támadás lesz, ismét van két eshetőség. Vagy megsebesülsz, vagy nem sebesülsz meg. Ha megsebesülsz, újból van két eshetőség. Vagy könnyen sebesülsz, vagy súlyosan. Ha könnyen sebesülsz meg, akkor nincs semmi baj. Ha súlyosan sebesülsz meg, még mindig van két eshetőség. Vagy meggyógyulsz, vagy pedig meghalsz. Ha meggyógyulsz, nincs semmi baj, — ha meghalsz, na hát ez az egy veszedelem fenyeget az egész ügyben. És ezért reszketsz olyan nagyon?

HIREK

Hol vagy István király?

Budapestben, az ország szívében a szent Jobb nyomában haladnak az ország vezetői. Megjelenésük hangsúlyozza annak a kéznek a jelentőségét, mely tudott szigorú lenni, mikor az ország veszedelméről volt szó, tudott annyi jót gyakorolni, hogy az egész országra kiterjedt, de tudott alkotni is, hogy alkotása immár ezeréves államéletet eredményezett.

Nemzeti ünnepet ülünk. Árpád adott hazát, de a Kárpátok övezte területet Szent István őrizte meg számunkra.

Az a szent Jobb, melyet ma Budapestben körülhordoznak, kell, hogy figyelmeztessen minket magyarokat kitartásra, egymás megértésére, nemzetünk gyámolítására.

Az istentiszteletek sorrendje a következő lesz:

A székesegyházban reggel 9 órakor gróf Széchényi Miklós megyéspüspök tart ünnepi szentmisét, Pálffy Béla váradszőlősi plébános pedig az ünnepi szentbeszédet tartja. Az istentiszteletre az összes hatóságok hivatalosak.

Váradolásziban reggel 7, 8, 9 és fél 12 órakor mondanak szentmiséket. Újvárosban 7, 9 és 11 órakor lesz szentmise. A 9 óras nagymisén Gálly Sándor reáliskolai hittanár prédikál. Váradvelencén 8 és 9 órakor szentmise, a szentbeszédet Halász Gyula plébános mondja.

A templomok előtt a püspöki körlevél utasításai szerint a hadiárvaik részére lognak gyűjteni.

* **Kongregációi élet.** Az urieánnyok Mária kongregációja, holnap, szerdán délután fél 5 órakor gyűlést tart a szt. László menedékházban.

* **Jegyzői kinevezés.** Az igazságügy-miniszter Vál Aladár nagyvárad kir. törvényszéki joggyakornokot a nagyváradvárosi kir. járásbíróshoz jegyzővé nevezte ki.

* **A király képviselője a Szent Istvánnapi körmenetben.** A Szent Istvánnapi országos körmenet fényének emelésére a király a maga képviselőjében Albrecht főherceget bizta meg a körmenetben való részvétellel. A főherceg ma este Budapestre érkezik. Csernoch János hercegprímás fogja vezetni a körmenetet, a mely háromnegyed nyolc órakor indul el az udvari várkapalnából.

* **Uj ügyészi megbizott.** Az igazságügyminiszter dr. Beszedits Dezső nyug. járásbíró a nagyvárad kir. ügyészség kerületébe ideiglenes ügyészségi megbizottul rendelte ki.

* **A főkapitány szabadságon.** Gerő Ármán rendőrkapitány tegnap kezdte meg négy hétre terjedő szabadságát. Távollétében Jánossy Gyula fokapitányhelyettes látja el a főkapitányi teendőket.

* **Az aradi hírlapírók sztrájkolnak.** Az aradi hírlapírók és kiadók ez évben kollektív szerződést kötöttek, hogy a felemelt fizetések mellett ez év végéig újabb fizetésemelést nem kérnek. A folyton emelkedő drágaságra hivatkozva, az újságírók újabb fizetésemelést követelnek, de mivel nem sikerült a megegyezés, az újságírók sztrájkba léptek. A lapok azért, bár kisebb terjedelemben, megjelentek.

* **Váradolásziban elhelyezett osztrák gyermekek gyónása.** Imrik Zoltán, olasz plébános, kéri azokat a gondozókat, kiknél róm. kath. vallású osztrák gyermekek nyaralnak, legyenek szivesek 21 én, szerdán reggel 7 órára az olasz plébánia templomba a gyermekeket elhozni vagy elküldeni, hogy ott a szent gyónáshoz és szent áldozáshoz járuljanak.

* **Ma nincs hustalan nap.** Tudomására hozom az érdekelteknek és a város lakosságának, hogy a közlelmezési miniszter ur 254849—1918. sz. rendeletével kivételesen ma, augusztus hó 20-ikára a huszfogyasztási tilalmat felfüggesztette és ilyképpen e napon hus árusítható és kiszolgáltatható. Nagyvárad, 1918. évi aug. 19. Lukács Ödön s. k. polgármesterhelyettes.

* **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter Marosffy Gábor adonyi kir. járásbírósi jegyzőt a nagyvárad kir. törvényszékhez helyezte át.

* **Tizennégy zsidó kisasszony.** Nagyvárad város közlelmezési hivatalánál legutóbb 14 nő alkalmazottat vettek fel. Ezek az újonnan alkalmazott kisasszonyok valamennyien zsidók. Mivel közintézményről van szó, talán pályázatot kellett volna hirdetni, nem pedig pályázat mellőzésével venni fel alkalmazottakat, riktóan felekezeti alapon. Van-e tudomása Lukács Ödön főjegyző urnak, hogy a közlelmezési hivatal jellege — alkalmazottainak óriási többsége szerint — immár teljesen keleti? Így tartja-e ezt szükségesnek ő is? Ha igen, akkor tessék nyíltan kimondani, ha pedig nem, akkor miért nem írnak ki pályázatot az állások betöltése előtt? A 3 koronás napidíjas állásokat meghirdetik, oda jó a keresztény kuli. A közlelmezési hivatal jól fizetett állásait is tessék nyilvános pályázat útján betölteni! Elvégre mi fizetjük őket, nem lehet engedni, hogy egy felekezet kisajátítson egy közhivatalt.

* **Kereskedők figyelmébe!** A Polgári Takarékpénztár r. t. Nagyváradon (Kossuth-u. 6.) postai és vasuti utánvéteket a legelőnyösebb feltételek mellett escomptál, illetve kifizet.

Helferich nem megy vissza Oroszországba.

Budapest, augusztus 19. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Az itteni lapok megerősítik, hogy Helderich oroszországi missziója befejezést nyert. Helderich nem megy vissza sem Pskovba sem Revalba.

Merénylet a jassyi francia attasé ellen.

Bukarest, augusztus 19. A Lumina jelenti Jassyból: A 14-ről 15-re virradó éjjel Balley marquis francia katonai attasé lakásába az utcáról belőttek. Két lövés, mely áthatolt a bezárt ablakokon, az ágyba furdott. Balloy marquis nem sokkal előtte tért haza és éppen le akart feküdni. A rendőrség eddigi nyomozása eredménytelen maradt, Balloy maga is azon szilárd meggyőződésben van, hogy merényletről van szó.

* **Egyházmegyei hírek.** Barabás György békési plébánost a megyéspüspök a gyulai kerület esperesévé nevezte ki. Dr. Lindenberger János debreceni kisprépost kanonok örök-két veszi át a kinevezett. Személye a váradiai előtt nem ismeretlen. Hosszu ideig volt itt Olasziban segédlelkész és paptársai előtt is mint mintapapot emlegették. 1910-ben újkigyósi, majd egy év múlva békési plébános lett. Mint a kerület jegyzője, már evek óta vizsgálta az esperessel a plébániákat. E kinevezéssel régi munkáját most nagyobb hatáskörrel folytatja. Ugy paptársai, mint hívei szeretik és kinevezése az összes körökben őszinte örömet keltezt. — Papp Endre váradolási segédlelkész papnevelői prefektussá és theol. tanárrá neveztetett ki. Vele az ifjabb papi generáció tehetséges és buzgó tagja kerül jól megérdemelt és képességeinek megfelelő állásba. — A további áthelyezések a következők: Csernus Mihály Gyuláról Debrecenbe helyeztetett át, helyébe Szabados Antal debreceni segédlelkész jön. Glac Mihály Békéscsabáról Váradolásziba kerül, utóda Timár Gyula csorvási kápián, Csorvára Csillag Nándor helyeztetett át Orosházáról, ide pedig a megyéspüspök Huber Ferenc újmisést nevezte ki segédlelkészé.

* **Birák természetben való ellátása.** A miniszterelnök a közalkalmazottak kérésére kijelentette, hogy az állami tisztviselők természetben való ellátásának tervét megpróbálja. Először az igazságügyi alkalmazottaknál kezdik a természetben való ellátás helyes módszerét s mint az igazságügyminiszter tegnap érkezett leirata mondja, a nagyváradi tábla területén levő összes igazságügyi alkalmazottakat az állam liszttel ellátja, még pedig a tavalyi árban. A lisztet az igazságügyi tisztviselők beszerzési csoportja útján kapják meg a tisztviselők. A csoport ma lisztet, zsirral, cukorral s különösen főzelékkel kitűnően el van látva, egy napi forgalma 6500 korona volt. A csoport vezetője Kepes L. Miklós kuriai bíró.

* **Alapítványi pályázat.** A nagyváradi káptalan pályázatot hirdet a Novák Mária-féle évi 500 koronás ösztöndíjra. Elsősorban jogosultak a Novák vagy Jedlicska nevet viselő, akik az alapítóval vagy férjével rokonságban vannak, ilyenek nem léteben pedig a Nagyváradon valamelyik középiskolába járó, róm. kath. vallású árva gyermekek. A kérvényeket szeptember 20-ig kell beadni a káptalanhoz.

* **Hivatalnoknő** szép írással, ki a magyar és német nyelvet tökéletesen bírja, azonnal alkalmazást nyer a cs. és kir. katonai építésvezetésnél Nagyváradon Mezei Mihály-utca 2. sz. Gép és gyorsírók előnyben. Jelentkezés délután 3—5-ig.

* **Drágább lesz a cukor?** Hihetetlen hírt kolportálnak a városban. Az a hír, hogy felemelik a cukor árát egyszerre 7 korona 60 fillére. Ha értesülésünket nem feltétlenül megbízható helyről kaptuk volna, a dolgot szóvá sem tennők, de így azt kell hinnünk, hogy a hírek komoly alapja van s a közlelmezésnél meg van a szándék a felemelésre, de egyelőre nem mernek előállni vele. Már idestova egy hónapja, hogy cukrot nem láttunk s csak a benfentesek tudnak cukorutalványhoz jutni, ez is arra vall, hogy drágább lesz a cukor s addig nem adják ki, míg meg nem jön a bátorság a cukorár felemelésére.

* **Orosz foglyok elbocsátása.** Tegnap rendelet érkezett a belügyminisztertől s a földmivelésügyi minisztertől. Ebben közlik a vármegyével, hogy az orosz foglyok turnusokban térnek haza Oroszországba s így a beálló munkaerőhiányról gondoskodni kell. Ez lesz a legnagyobb művészet, mert katonai erő kevés áll rendelkezésre s ha a foglyok elmennek, akkor a rendeletekkel szánt hatjuk fel az ugart.

* **Zavarok a velencei pályaudvaron.** Nagy zavar, duakodás és tolongás volt tegnap a váradvelencei pályaudvaron. A hétfői vásárra roppant tömegben érkeztek falusiak a szomszéd községekből, ahol az állomási jegypénztárak kénytelenek voltak az utasokat jegyekkel ellátni. A szomszédos állomások értesítették Kiss Kálmán váradvelencei forgalmi hivatalnokot, hogy az 579-es buszhoz nem adtak ki jegyeket. A forgalmi hivatalnok Mező András állomásmálházót s Balog János rendőrt rendelte ki, hogy a kijáratnál ellenőrizzék s tartsák vissza a jegy nélkül távozni akaró utasokat. — Az utasok nagy tolongás közt iparkodtak szabadulni, mire előszóltatták az oda kirendelt 70-es horvát katonákat is, akik puskatussal próbálták rendet csinálni. Elfogtak 50 utast, akiket egyenként 6—6 koronára büntettek, de a legtöbb jegy nélküli utas elmenekült, mert két ember képtelen itt rendet tartani. A vasutnak is a városnak is nagy kára van ebből a tumultusból, mert a kirendelt rendőrök képtelenek voltak a jegyellenőrzésre és egyúttal arra is ügyelni, hogy a behozott piaci áruk után a vámot is megváltassák a piaci árusokkal. Hasonló esetekben a hatóság is, a vasut is intézkedhetne megfelelő személyzet kirendelésével az ily tumultusok elkerülése végett.

* **Katonai előléptetések.** A király Izsák Ferenc, Péterfi Sándor, Kelemen Tibor, Róth József 101. ezredbeli és Stancza Tivadar 37. es egészségügyi zászlósokat egészségügyi hadnagyokká nevezte ki a tartalékban.

* **Házasság.** Hill László hírlapíró, tartalékos hadnagy és Csillag Emmy e hó 24-én, szombaton délután 5 órakor tartják esküvőjüket az újvárosi református templomban.

* **Prémium a burgonyáért.** A közlelmezési miniszter felhatalmaztatott, hogy akik az 1918 szeptember 1. után kiszedett burgonyafeleslegüket az Országos Közlelmezési Hivatal vezető miniszter által megállapított határidőig közfogyasztás céljaira megvétele felajánlják és leszállítják, ezen burgonyáért a 764—1918. M. E. számú rendeletben a burgonyára megállapított legmagasabb áron felül métermázsánként 5 korona ártóbbletet engedélyezzen.

* **Eljegyzés.** Erdélyi Sándor tanító Szatmárról, vasárnap tartotta eljegyzését Kasza Lionkával.

* **Légyott a Püspök-fürdőben.** Ma, Szent István napján Nagyvárad társadalmának minden rétege légyottot adott egymásnak a Püspök-fürdőben. Bihari Sándor busujáról senki sem fog hiányozni. Az egész város ott lesz, hogy kedves művészenek Isten hozzádot mondjon. A kiváló művészekkel összeállított művész előadást Gara Akos konferálja. Bihari Ákos költeményeket ad elő. Ének és táncszámokkal részt vesznek: Wittenberg Gizi, Bürger Olga, Szücs Gizi, Bihari Sándor és Kriszta Sándor. A szépségverseny és a tombola nyereményei egyenesen szenzációsak. Főnyeremény egy sült malac! Tehát: légy ott a Püspök-fürdőben!

* **Értesítés.** Értesitem a tisztelt szülőket és növendékeimet, hogy a zongora- és énektanítást újból megkezdem. Előkészíték az énektanítói tanfolyamra, melyet megfelelő előkészülettel 6 hónap alatt el lehet végezni. Jelentkezés csak szerdai napon. Tisztelettel Lamprecht Mici, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okleveles ének- és okleveles zongora-tanítónő. Arany János-utca 4. Ugyanott új pianó eladó.

* **A Félix-fürdőben** nagy művészt lesz ma, Szent István napján, elsőrangú fővárosi művészek közreműködésével. Fellépnek Toronyi Gyula, a budapesti Operaház művésze, Feledi Margit, a fővárosi Medgyaszay színház művésznője, Várady Aladár, a nagyváradi színház karnagya. Kezdeté 6 órakor. Délután 3 órakor népünnepély, konfetti és virágcsatával, szépségversennyel. Este nagyszabású tűzijáték és tánc éjfélig.

* **Értesítés.** Nagyvárad város és Biharvármegye közönségét tisztelettel értesitem, miszerint egyik nagy biharmegyei kertgazdaság terméseit továbbadás céljából átvettem. E kertgazdaságban különösen nagymennyiségben termelt faj-paradicsom szedése most van folyamatban, a frissen szedett termés beszállítása naponta történik. Továbbá főzötök, ugorka, káposzta, karalábé, kelkáposzta kapható. Görög- és sárgadinnye szállítása néhány nap múlva kezdődik, zöldség-szállítás kezdődik szeptember hónapban. Az összes termények a mindenkori maximális árban árusíthatnak. Kérem az érdeklődőket, amennyiben e termékekre reflektálnak, szükségleteiket mint megrendelést nálam bejelentésük, mert csak előjegyzett megrendeléseket van módom eszközölni. Tisztelettel Mihelly Jenő. Telefon 14 szám.

Legujabb füzőket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál

lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona
gyógyszertár mellett)
Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

* Püspök-fürdői kedvezményes jegyek a Népszövetségi Hitelszövetkezetről kaphatók.

MOZI.

A maharadsza leánya. Nagy filmese-mény az Apollóban holnap szerdán valóban elsőrangú filmszenzációt ismertet meg közönségével az Apolló színház, egy nagyszerű exotikus drámát, amely India bosszúja címmel jutott a nemzetközi forgalomba. Ma még a grandiozus Schildkraut dráma kerül színre az Apollóban, a Látod... a halál című mély hatású film, amelynek szokatlan sikere van, úgy hogy egyes jeleneteket kitörő tapsal fogad a közönség. Schildkraut a nagy Steinhardt színész alakítása a legnagyobb művészi esemény s a rendezés mesteri kézre vall.

VIGADÓ mozgószínház	MA Szünet.
Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek	

TANÜGY.

Az iskolaév kezdete a premontrei főgimnáziumban. A helybeli főgimnázium épületében folyó fertőtlenítő és helyreállítási munkálatok befejezettsége miatt a rendes előadások szeptember közepén kezdődnek a következő rendben: Augusztus 29 én magántanulók jelentkezése, 30 és 31 én magánvizsgálatok, ugyancsak 30 án a rendes tanulók javító, pótló és kiegészítő vizsgálatai. Szeptember 5., 6. és 7 ik napján érettségi írásbeli, 9 én pedig szóbeli vizsgálat. A beiratások szeptember 16 án (helybeliek) és 17 én (vidékiek) lesznek. Veni Sancte évmelegnyitás és osztályrendezés 18 án délelőtt 9 órakor, 19-én rendes előadás. Igazgatóság.

A nagyvárad kir. kath. tanítóképző intézet igazgatósága az 1918-19. iskolai évre vonatkozólag a következőket közli: A javító és osztályképesítő vizsgálatokat szept. 3 án d. e. 8 órakor kezdjük. Az I. évfolyamra jelentkezők zenei hallását szept. 3 án d. u. 3 órakor bíráljuk el s utána lesz a beiratás. A II-IV. évfolyamok növendékeit szept. 4 én írjuk be. A „Veni Sancte” szept. 5 én d. e. 8 órakor lesz. Gyakorló iskolánkban a beiratásokat szept. 3. és 4-én tartjuk.

SPORT.

Szt. István-napi footballmérkőzés. A vasárnapi kedvezőtlen időjárás miatt elmaradt Honvédönkéntesek-NAC. revans footballmérkőzést ma, szent István napján délután tartják meg a Rhédey kerti sporttéren. A mai mérkőzésnek kedvezni fog az időjárás s így a sokak által várva várt revans mérkőzést okvetlen meg fogják tartani. Mindkét csapat nagy ambícióval készül a mai találkozásra, mely hivatva lesz megállapítani a két csapat igazi játékeréjét. Erős, izgalmas mérkőzés s így elsőrendű sport ígérkezik. A mérkőzést a 4 es honvédek árvaalapja javára rendezik. Pénziárnyítás délután 3 órakor, a mérkőzés kezdete 4 órakor.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR.** Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6.

Előnyös összeköttéseink folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy **anuitásos és kamatozó jelzálogkölcsonöket** úgy földekre mint városi bérházakra 15-65 évi időtartamra a legelőnyösebb kamattétel mellett

minden árfolyam levonás nélkül készpénzben folyósítunk.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagy-Várad.

VAS és rézágak,

afrik és lószőrmatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: özsze-hajtós ágyak eredeti gyári áron kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon-szám: 558.

Elsőrendű bőtermő bulgár futó spárgatók

vetőmagra előjegyzéseket elfogad

Schwarz Gyula körösszakálli gazdasága.

Garantált csiraképeség Vetőmag-mennyiség katasztrális hoidankint 1 kilogram.

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett

Kelet-Magyarország leglátogatottabb hévíz fürdője. Természetes 49°C hőmérsékletű forrás, kőszvény, csusz stb. ellen

Télen-nyáron nyitva! Villanyvilágítás!

Téli sasionban (október-május) pensiórendszer. Prospektust díjtalanul küld a Fürdőigazgatóság.

A Félix-fürdő kedvezményes jegyei a Munkásbiztosító Pénztárnál kaphatók

URÁNIA mozgószínház

MA Model.

Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek

APOLLÓ mozgószínház

MA Látod... a halált.

Az előadások vasárnap d. u. 3 órakor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek

Eladó ingatlanok:

Nyomda-u. 4. sz. ház, földszintes, nagy parkkal.

Rulikovszky-uti 18. sz. alatti 1 emeletes bérház és

Füzes-u. 69. sz. alatti ház.

Felvilágosítást nyújt a Magyar Bank r.-t.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Porcellán mozsár ütővel	12-
Majolika gyümölcsállvány 6 tányérral	15-
Majolika tálcá fogóval	8-
Majolika cukortartó diszes	8-
Majolika gyümölcskészlet	8-
Vizes készlet csiszolt üvegből	12-
Boros	12-
Likör	12-
Befőttes készlet kristály fehér	12-
Gyümölcs készlet kristály üvegből	12-
Majolika fali sőtartó színes	8-
Majolika vizeskancsó színes	10-
Kenyerkosár színes üveggel	10-
Chinaezüst cukortartó	10-
Chinaezüst gyümölcsállvány	10-
Majolika virágváza színes	5-
Majolika virágfazék	5-
Majolika diszfigura	5-
Porcellán főzőlábas	5-
Porcellán főzőfazék	5-
Teáskészlet színes aranyozással	50-
Kávékészlet színes aranyozással	50-
Feketéskészlet színes aranyozással	50-
Ebédőkészlet felszerelve sz. aranyozással	150-
Hidegfelegváltás készlet sz. aranyozással	40-
Mosdókészlet színes finom diszítéssel	50-
Falütőkör színes aranyozott kerettel	30-
Asztali-lámpa teljesen felszerelve	25-
Függő-lámpa teljesen felszerelve	30-
Teáspohár chinaezüst foglalásban	8-
Teáscsésze színes finom aranyozással	4-
Kávéscsésze	4-
Köpőcsésze	5-
Főzőlábas barna tűzálló füllel	5-

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben!!

KOMLUS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg és diszműáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám: 372.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Distinguirtes

kinderloses Ehepaar sucht gut möblierte Wohnung möglichst zentrale Lage auch für längere Zeit. Offerten Direktor Sgal, Deák Ferenc-utca 2. Telefon 379.

Cséplést

vállalok 8-as cséplő-készletre. Munkáért szavatólok. Szlafkay Mihály Váradszöllös.

Poloskairtó

Noksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák irítására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Keresünk

azonnali belépésre egy irodaszolgát, egy éjjeli őr, kettő kenőmunkást és éjjeli munkára lakatost. Moskovits Mór.

Uridivat

Cziller Imre Nagyáruházaiban. Férfi- és fiúkalapok, nyakkendők, ingek, gallérok, kézelők, zsebkendők, harisnyák, sétabotok, bőrdárúk, pénztárcák, esőköppeny, esőernyők, acéláruk legolcsóbban. Tisztviselőknél árkedvezmény. d

Ruhafesték

valódi két oroszán H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Viszonteladók árengedményben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogériája, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Ne dobja ki pénzét új ruhákért, mert a kintőn bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Tavaszi

szepiők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitreszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Butorozott

szobák kiadó Zöldfa-épület emeletén. Értekezhetni a szobakezelőnőnél.

Házvezetőnői

állást keres középkorú intelligens nő vidéken, ki a külső és belső háztartásban kellő jártassággal bír. Cime Tuma Mária Szatmárnémeti, Rózsa-utca 13.

Pemete

és hársfámézcukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Tyukszemirtő

három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Bérbeadó

Kossuth Lajos-utca 2. sz. házaiban (Szent László téren) korcsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r.t. nagyváradai cégnél nyerhető.

Fényképészeti

lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

Kiadó

üzlethelyiség. A Zöldfa épületben a volt kávéházi helyiség (körülbelül 300 négyzetméter terület kiadó. Értekezhetni a „Fekete Sas és Zöldfa r.t.” irodájában, Saspassage 22. sz. lépcső, I. emelet. Telefon 14-00.

Őr

lakással és jó fizetéssel felvétetik a Fekete Sas részvénytársaságnál. Jelentkezni csak délután 3—5 óra között a részvénytársaság irodájában, Saspassage 22. számú lépcső, I. emelet.

Jó bizonyítványokkal rendelkező megbízható egyén hivatalos igazolással állandó alkalmazást nyer az Egyesült Bank és Takarékpénztárnál, Bémer-tér 4.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezetékszerelő, bádógos, lakatos, műszerész és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és National Cassa javító. Electrotechnikai cikkek, 1/2 Wattos Wolframszálas Tungstram-égők, villanyvasalók állandóan raktáron.

ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvényítke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Leszámítól váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

Szent László Püspök gyógyfürdő

Nagyvárad mellett.

A kénes hévíz források természetes forrása 42°C Kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és hasonló tájélmás betegségek ellen.

Mindenről köllőleg gondoskodva van!

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. — Nagyszabású nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszástanítás, napfürdő, homokkura. Fürdőismertetőt küld: az Igazgatóság.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai magánvizsgákra előkészít felelősséggel a Donát-féle ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kezdődik új ker. tanfolyam **hölgyek részére**

gyors- és gépirásra, ker. számitanra, könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30.

Telefon 1000.

LEGF. BUZACSRIZ,

folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg, mindentéle CIPÉSZKELLÉKÉK, BŐRTALPVEDŐK stb. Legf. CSONTENYV

kapható Stern Miklós bőrhulladék üzletében Nagyvárad, Zölfa-u. 9. sz.

Vidékiek kérjenek árajánlatot

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban

ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN

Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzálogkölcsönöket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a ::

Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítanak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.